

ΑΙ ΥΠΟΠΤΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΑΔΡΑ

Η ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ ΘΑ ΣΥΝΕΧΙΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ 25 Ιουνίου 1924

Την 6.30' άρχεται η συνεδρίασις. Έπικυρωσθέναι τὰ πρακτικά. Ανακοινούνται διάφοροι άναφοραί. Καλείται να συνεχίσω την άρχουσαν του επί του προσφυγικού ο πληρεξούσιος Έβρου κ. ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ. Όμιλεί επί του ζητήματος της άποκαταστάσεως των προσφύγων. Κακίζει την αναρτήσαν σύμβασιν διά την προμήθειαν νεύμων, εκ της οποίας το κράτος θά ζημωθή εξ εκατομμυρίων.

ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗΣ (έπ. Γ'ωργ.) 'Ανακοινού ότι η σύμβασις συνήφθη επί της ύπουργίας Δοξιάδου. Τονίζει ότι η σύμβασις δέν έγένετο υπό της έπιτροπής της άποκαταστάσεως.

ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ. Παρατηρεί ότι η σύμβασις αυτή χάρις εις έπίμβασιν υπαλλήλων του έποικισμού έματαιώθη. 'Ήδη όμως—λέγει—καταβάλλεται προσπάθεια υπό ενδιαφερομένων να ισχύση η καταστρεπτική αυτή διά τδ δημόσιον σύμβασις, και τοϋτο άκριβώς θέλω να προλάβω, γνωρίζων ότι οι ενδιαφερόμενοι είνε και ισχυροί. Περαιτέρω όμιλεί διά τδν σίτον των προσφύγων. 'Αποκαλύπτει ότι ένώ ύπήρχε σίτος πρds 9 1)2 σελήνια άριστος, ήρσασθη ό σίτος των προσφύγων πρds 12 και 13 σελήνια.

ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗΣ. Έξηγεί ότι, συνεπεία ύποδείξεως του διευθυντού του έποικισμού, τδ ύπουργείον της Γεωργίας παράγγειλε τδ ύπουργείον των Στρατιωτικών να μεριμνήσῃ διά την εξεύρεσιν αίτου.

ΜΑΜΑΗΣ. Σάν πο.ύ ανακατεμένα είνε αυτά τὰ κεραμίδια και τδ οικίον (θαμάδι). ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ. Τονίζει ότι η άποκαταστάσις άκριβώς αυτή προήλθεν εκ της ύποψεως της περιφέρειας αυτής έπιτροπής, της άποκαταστάσεως. Συνεχίζων έεργει την άπόφασιν του κράτους να προμηθευθή κάρρα εις Τσεχοσλοβακίας. Διστί—λέγει—να κάρρα αυτά να μη κατασκευασθούν εκ Ελλάδος.

ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗΣ. Έπεξηγεί ότι πρόκειται περί διαπραγματεύσεων τας οποίας διετάγει η διεύθυνσις του έποικισμού, έπειδή υπάρχει μεγάλη ανάγκη κάρρων. Πιθανόν όμως να μη γίνη η σύμβασις.

ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ. Εφοβήθην ότι είχε γίνη και αυτή η σύμβασις και χάρις άκούων ότι δέν συνήφθη.

ΓΩΝΑΤΑΣ (Θεσσαλονίκης)., Ξενότες κύριε ύπουργέ, ότι τὰ κάρρα αυτά τὰ οποία άγοράζονται εν Θεσσαλονίκη είνε παλιν έπωιδωθω να και μόλις δοθούν εις τούς πρόσφυγας χάουόν άιςτως.

ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ. Έν πάση περιπτώσει αυτά είνε τὰ όμια σκάνδαλα τὰ οποία γνωρίζομεν και δέν υπάρχει άμφιβολία ότι πλείστα άλλα άγνοούμεν.

ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗΣ. 'Επειδή ισχυρίζεσθε ότι διαπράττονται σκάνδαλα ύποβάλλω πίνακα των από της 'Γανουαρίου γενομένων προμηθειών υπό των προσφύγων, να αποκηρύξετε όν προσηκόντα έλεγχον. (Καταθέτει σχετικόν φάκελλον εις τδ προεδρείον.)

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ

ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ. Συνεχίζων έεργεται—ώς λέγει—να εξετάσῃ έτερον κεφάλαιον του προσφυγικού ζητηματος, τδ της ανταλλαγής των πληθυσμών. 'Η σχετική έργασία γίνεται—τονίζει—ώς ν' ανταλλάσσονται τράποδα. Χαρακτηρίζει ως σφάλμα τδ ν' αποτελεισθούν τὰ πρόσωπα της έπιτροπής μόνον από διπλωμάτας και όχι και από άνθρώπους γνώστας της τορκικής νομοθεσίας και όλων των τεχνικών ζητημάτων, τὰ οποία έπρόκειτο να προκύβουν, ως έπραξαν οι Τούρκοι διά την δικήν των έπιτροπήν. Διορισμοί και εις την έπιτροπήν ταύτην αΰθαι-

σται και άνεξέλεγκτοι. Καί έχομεν μέγας όρας σχηματισή 14 ύποεπιτροπής! Έδομεν δέ άρμοσίους υπαλλήλους να σπεύσουν πρds τας έπιτροπας αυτές, διατι λαμβάνουν μαθόν μεγαλύτερον, και να εγκαταλείπουν τας θέσεις των.

Πέντε χιλιάδες άγγλικής λίρας στοιχίζουν μηνιαίως η έπιτροπή και αι ύποεπιτροπαί. (Αίσθησις). Σημειώσατε ότι πρds τριών και ημισώς έτών ισχηματίσθη μία άλλη έπιτροπή διά την ανταλλαγή των πληθυσμών ύπ' άμει της συνθήκης του Νεϊγύ. 'Η έπιτροπή αυτή δέν άντήλανε ούδ' ένα! Σπαταλά δέ και αυτή 1500 άγγλικής λίρας μηνιαίως! Κάμνω την παρόνθον αυτήν διά να ίδετε πώς γίνεται τδ έργον των έπιτροπών αυτών. Αί δηλώσεις των περιουσιών, τας οποίας συλλέγουν αι ύποεπιτροπαί της έπιτροπής ταύτης, κατ' άρχαιον ύπολογισμόν, είνε έσφαλμέναι κατ' 80 ο/ο. Σημειώσατε ότι, ένώ πρόκειται να συλλέγουν 100.000 αϊτήσεις, μέγας όρας δέν έχουν συλλεγή άτις 35.000. Περαιτέρω έεργει την κυβερνήσιν διότι ούδ'έν διευθετησιν εκ των έκκερμένων ζητημάτων, τὰ οποία εκ των έκ της ανταλλαγής των πληθυσμών εδημονορήθησαν μεταξύ 'Ελλάδος και Τουρκίας. Ξημεί ν' αναπτύξη έναντιωτικον δραστηριότητα η έπιτροπή της ανταλλαγής διά να λυθούν τὰ ζητήματα ταύτα.

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ (πρωθυπουργός). Λέγει ότι η κυβερνήσις έχει όπ' άμει της πάντα τὰ εν λόγω ζητήματα και ιδία των άνταλλαγών της περιφέρειας Κωνσταντινουπόλεως και επιδιώκει την λύσιν αυτών.

ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ. Επιμαλείται την προσήκον την κυβερνήσεως και επί των εν Μικράς Ασίας εύρισσόμενων 'Ελλήνων και 26 φυλακισμένων εν Σμύρνη.

ΡΕΝΤΗΣ (ύπουργός των Έξωτερικών). Οι τελευταίοι άπεφυλακίσθησαν και έρχονται.

ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ. Συνεχίζων συνιστά την ίδρυσιν μιās κτηματικής Τραπέζης διά την άποκατάστασιν των προσφύγων. Πρds τδν σκοπόν τούτον τδ Κράτος δύναται να παρέχη διακόσια εκατομμύρια δραχμών. Εις τδ ποσόν τούτο θά περιλαμβάνεται και η πρόσοδος των κτημάτων. Είνε ανάγκη να δημιουργηθή ό όργανισμός ούτος πρds εξοφλήσιν των λογαριασμών έσέτων, οι όποιοι έχουν λαμβάνειν από την ανταλλαγής.

ΜΠΑΚΑΛΜΠΑΣΗΣ. 'Εκθίτει πώς επί κυβερνήσεως Καφαντάρη ήρχισεν η έργασία πρds ίδρυσιν της κτηματικής Τραπέζης. 'Η έργασία αυτή είνε σοβαρά και άσχετοί.

ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ. Συνειργάσθη και εγώ τότε εις την προπαρασκευήν του οργανισμού τούτου. Είνε όμως φυσικόν να ζητούμεν οι πρόσφυγες παρά της κυβερνήσεως να πληρώνη τας έπαγγελίας αυτής.

Περαιτέρω ό κ. Μανουηλίδης θίγει τδ ζήτημα της τελευταίας αποστάσεως της κυβερνήσεως, όπως αι γαίαι αι έκκενούμεναι υπό των Μουσουλμάνων, περιέχονται εις τδ ελληνικόν κράτος, τδ όποιον θά δύναται να τας διαθέσῃ όπωσδήποτε.

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. 'Οφείλω να δηλώσω ότι η κυβερνήσις παραλαμβάνουσα τας γαίας ταύτας δέν πρόκειται να τας διαθέσῃ όπωσδήποτε, άλλα μόνον ύπερ των προσφύγων.

ΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ. Όμιλεί περαιτέρω, περί των προσφυγικών σωματείων, τὰ οποία θά ήδύναντο να εξυπηρετήσουν παντοιοτρόπως την χώραν. Συνιστά όπως έπιτρέψη η κυβερνήσις την ύστασιν τοιούτων σωματείων. Κατόπιν θίγει τδ ζήτημα της χρησιμοποίησεως των προσφύγων εις δημόσιας θέσεις. Θά επεθύμουν, λέγει, να παρακαλέσω τούς άρχούλους όπως παραβλέπουν εις τούς πρόσφυγας την πληθώραν των προσόντων

ΛΕΙΨΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΞΟΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ

και να βλέπουν μόνον την ήθικην κατάστασιν των προσφύγων, οι οποίοι δύναται να χρησιμοποιηθούν εις δημοσίας θέσεις. Καταλλών ο ρητωρ τονίζει την ανάγκην της συγκεντρώσεως όλων των υπηρεσιών των ασχολουμένων με το προσφυγικόν ζήτημα. Απαιτείται ή δικαιοσύνη και ή τιμιότης των κρατικών οργάνων, τα οποία εφάρθονσαν άτόπως και καχυπόπτως προς τους πρόσφυγας. Ταύτα είχα να συστήσω προς την κυβέρνησιν διά να μη ευρεθώμεν μίαν ώριαν προΰκον ενόπιον εξεγέρσεως του ενός τεταρτου του ελληνικού λαού, όσος είναι ο προσφυγικός κόσμος. (Χειροκροτήματα).

Η ΕΞΟΛΟΘΡΕΥΣΙΣ 750.000 ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΡΤΕΜΙΑΔΗΣ. Άνεσόμενος εις το βήμα λέγει ότι από του 1903 μέχρι της ανακωχής του Μονάχου, δηλαδή εντός μιας δεκαετίας εξολοθρεύθησαν εν Τουρκίαι 750 χιλιάδες ελληνικός πληθυσμός. Εκθέτει τα της εκκένωσης της Μικράς Ασίας.

ΠΟΤΣΑΡΗΣ. Διακόπτει τον άγορευόντα και συμπληρώνει τας πληροφορίας αυτού περί της εκκένωσης της Σμύρνης, εξιστορών διά τας ομοτιμίας τας όποιαις ύπεσχετο προς τον πληθύνον της πόλεως ο Στεργιάδης, διαβεβαιών μέχρι της τελευταίας στιγμής ότι ουδείς υπάχει φόβος εισόδου των Τούρκων εις την Σμύρνην.

ΖΕΡΒΟΣ. Θά μιλ ήπιτε έφτετε, κύριε πρόεδρε να διακόψω τον ρήτορα και να έρωτήσω αυτόν εάν γνωρίζει ότι αξιωματικοί διασώσονται να μεταβούν εις το μέτωπον δέν εξετέλουν την διαταγήν ταύτην.

ΒΥΔΟΥΡΗΣ. Διακόπτων εν θυμώ λέγει: Κύριε πρόεδρε, θά μιλ ήπιτε έφτετε και έμε να διακομω όλους και να ος έρωτήσω, εάν όμιλούμεν σήμερα περί του προσφυγικού ζητήματος ή περί εύθυνών. Οι πρόσφυγες κοιτεύουν να πεθάνουν.

ΑΡΤΕΜΙΑΔΗΣ. Λέγει ότι εκ των 150 χιλιάδων στρατιωτών αιχμαλώτων οι όποιοι συνεήρθησαν, μς απέδωθησαν μόνον 13 χιλιάδες. Και εκ 270 χιλιάδων πολιτικών όμηρων απέδωθησαν μόνον 8 χιλιάδες. Αναφέρει ότι εις την Μαγνησίαν έπιτροπή κορσικωών παρουσιάσθη ενώπιόν της τουρκικής επιτροπής του έθνικισμού και έζητησε σφαγή. Της παρεδόθησαν Έλληνες αιχμάλωτοι στρατιώται οι όποιοι εσφάγησαν και εκρεμάσθησαν εις τα σιγκέια των κορσικωών. Έφιστά την προσοχήν της κυβέρνησεως επί της τύχης των ύπολειπτών πολιτικών όμηρων.

ΡΕΝΤΗΣ (ύπ. Έξωτ.). Δίδει την εξήγησιν ότι διατάχθη να εξακριβωθ ή αλήθεια των καταγγελλόμενων.

Οί κ. κ. **ΕΥΣΙΡ, ΓΟΝΑΤΑΣ** και **ΖΕΡΒΟΣ** καταγγέλλουν ότι δυστυχώς οι άρμόδιοι ύπάλληλοι οι άποσταλέντες εις την Μ. Ασίαν προς άνερεύσιν των όμηρων αυτών δέν έκτελούν το καθήκον των.

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Παρακαλεί όσους εκ των κ. κ. πληρεξουσίων έχουν πληροφορίας περί ύπάρχσεως αιχμαλώτων ή όμηρων εν Μ. Ασία να προσέλθουν αύριον την 4.30 μ. μ. εις το θπουργείον των Έξωτερικών διά να εξετασθ ή κοινή συσκέψει το όλον ζήτημα.

ΑΡΤΕΜΙΑΔΗΣ. Συνεχίζων τονίζει ότι ο άρχιμός των όμογενών των ύποκειμένων εις την άνταλλαγήν είναι σεβαστός. Ούτοι ύφίστανται πολλά μαρτύρια. Τούτων άρραρείται ή παρουσία διά διαφόρων μεθόδων και τρόπων. Κατά στατιστικήν δημοσιευθείσαν εις αμερικανικήν εφημερίδα εξ έπισήμου τουρκικής πηγής ή παρουσία ή εγκαταλειφθείσα εν Μ. Ασία και Θράκη υπό των Έλλήνων

άνιχεται εις 350 εκατομύρια άγγλικών λιρών, ενώ ή παρουσία ή εγκαταλειφθείσα εν Ελλάδα υπό των Τούρκων άνιχεται μόνον εις 20—25 εκατομύρια άγγλικών λιρών.

Διεξάγεται διαλογική συζήτησις μεταξύ των κ. κ. Μυλωνά, Ρέντη, Καφαντάρη, Μπακάλαμπαση και τινων άλλων πληρεξουσίων διά τα πρακτικά των συνεδριάσεων της επιτροπής της άνταλλαγής εν της γνώσεως των όποιων πλείστοι λεπτομέρειαι δύναται να διευκρινισθώσι και αποφασίζεται όπως τα πρακτικά έκτυπωθουν και διανεμηθουν εις τους πληρεξουσίους.

ΑΡΤΕΜΙΑΔΗΣ. Συνεχίζων αναλύει επισημονικώς—ώς λέγει—την σύμβασιν περί άνταλλαγής των πληθυσμών. Ελέγχει τον τρόπον καθ' όν έγινετο ή σύμβασις και δηλοΐ ότι εκ της εν Μικρά Ασία παρουσίας των Έλλήνων δέν μς έχει αποδοθ ή ούτε μία δεικάρα. Περαιτέρω ζητεί ν' αναζητηθώσι 40 χιλιάδες όρφανά ελληνόπαιδα τα όποια κρατούν οι Τούρκοι. Εκ της άκρίβους έφαρμογής—τονίζει—της συμβάσεως της άνταλλαγής εξαρτάται ή λύσις του προσφυγικού ζητήματος.

Η ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ ΘΑ ΣΥΝΕΧΙΣΘΗ

Προκαλείται διαλογική συζήτησις περί του εάν ή επιτροπή προσφυγικού ζητήματος συζητήσει ή παραταθ ή μέχρι της αύριον.

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Τονίζει ότι ή συζήτης έχει άκρως διαφωτιστική και οι πρόσφυγες πληρεξουσίοι είναι άξιοι συγχαρητηρίων διά την μεθολογία όί ής αναπτύσσον το ζήτημα των.

ΜΠΑΚΑΛΑΜΠΑΣΗΣ. Τονίζει ότι εκ της συζητήσεως θά προκύψη και το αγαθόν ότι θ' αποκραυσταλλωθουν όρισμένοι πλέον άντιλήψεις διά τα υπό ψήφισιν προσφυγικά νομοσχέδια, των όποιων θά επιταχυνθ ή ψήφισις.

ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Συμφωνεί και εύρίσκει ότι ή συζήτης, δύναται να παραταθ και πέραν της Πέμπτης.

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Δηλοΐ ότι αύριον (σήμερα) θά γίνει και νυκτερινή συνεδρίασις ώστε να καταστ ή δυνατόν να λήξη ή εκ του προσφυγικού συζήτησις την νύκτα της Πέμπτης.

ΑΡΤΕΜΙΑΔΗΣ. Συνεχίζων εξετάζει τα του προσφυγικού δανείου και σχολιάζει το γινόμενον λάθος περί έκταρίων και στρεμμάτων.

ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Τονίζει ότι δέν έγινετο λάθος τοιοϋτον και άπορεί πώς εγράφθησαν σχετικώς όσα εγράφησαν. Δηλοΐ ότι θά δόση σχετικώς εξηγήσεις κατά την εξέλιξιν της συζητήσεως.

ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ζητεί διασαφήσεις τινάς. **ΜΠΑΚΑΛΑΜΠΑΣΗΣ.** Δηλοΐ ότι κατ' επιστην του γινόμενου κ. Αμβράσυλου γ ή διαθέσιμος εν Μακεδονία και Θράκη μη καλλιεργουμένη από μικροκαλλιεργητάς άπέχετο εις 5 εκατομύρια στρέμματα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ. Έρωτά πρέπει ή γ ή αύτη των 5.000.000 στρεμμάτων ν' άνήκη εις το δημόσιον ή όχι.

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Είς το δημόσιον. **ΑΡΤΕΜΙΑΔΗΣ.** Τελευταίον τονίζει ότι ή λύσις του προσφυγικού ένδιαφέρει όλόκληρον την Ελλάδα προτείνοντα σχηματισθ ή εκ των άρχηγών των κομμάτων επιτροπή εις την οποίαν έκαστος ν' αναπτύξη τας απόψεις του, ώστε πρδ της λήξεως των εργασιών της συνελεύσεως να υπάρχη ώρισμένη κατεύθυνσις λύσεως του προσφυγικού (χειροκροτήματα).

Την 10.30 λυεται ή συνεδρίασις όπως επαναληφθ ή σήμερα την 6 μ. μ.